DOMSTOLENS DOM (første afdeling)
21. januar 1987 *

I sag 76/84,

Alessandro Rienzi, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, Plantage Centrum 9, Wouwse Plantage (Nederlandene), ved advokaterne Jacques Putzeys og Xavier Leurquin, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos huissier de justice Nickts, 17, boulevard Royal,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved juridisk konsulent Dimitrios Gouloussis som befuldmægtiget, bistået af advokat Robert Andersen, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos Manfred Beschel, den juridiske tjeneste, Jean Monnet-bygningen, Kirchberg,

sagsøgt,

hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 27. juni 1983, hvorved der tilkendes Rienzi invalidepension, samt følgeskrivelsen af samme dato, for så vidt som de afviser at anerkende den sygdom, der har ført til sagsøgerens invaliditet, som en erhvervssygdom,

har

DOMSTOLEN (første afdeling),

sammensat af afdelingsformanden F. Schockweiler, dommerne G. Bosco og R. Joliet,

generaladvokat: C. O. Lenz
justitssekretær: fuldmægtig B. Pastor

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 23. april 1986,

* Processprog: Fransk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. oktober 1986,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 20. marts 1984, har Alessandro Rienzi, tidligere tjenestemand ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, anlagt sag med påstand om annullation af Kommissionens afgørelse af 27. juni 1983, hvorved der tilkendes ham invalidepension, samt følgeskrivelsen af samme dato, for så vidt som de afviser at anerkende den sygdom, der har ført til sagsøgerens invaliditet, som en erhvervssygdom i den i artikel 78, stk. 2, i tjenestemandsvedtægten (herefter benævnt vedtægten) forudsatte betydning.

2 Vedrørende sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb samt parternes anbringender og argumenter henvises til retsmøderapporten. Disse omstændigheder omtales derfor kun i det følgende, såfremt det på de enkelte punkter er nødvendigt for forståelsen af Domstolens argumentation.

3 Rienzi's første søgsmålsgrund er, at afgørelsen af 27. juni 1983 er selvmodsigende, fejlagtig og utilstrækkeligt begrundet, idet det på den ene side i afgørelsen er anført, at den udelukkende bygger på invaliditetsudvalgets konklusioner, hvori det ifølge sagsøgeren anerkendes, at der foreligger invaliditet, som skyldes en erhvervssygdom, og idet det på den anden side i beslutningen afvises at anvende artikel 78, stk. 2, som konklusionerne foreskriver.

4 Rienzi's anden søgsmålsgrund er, at der er sket en overtrædelse af artikel 13 i bilag VIII til vedtægten, overtrædelse af den almindelige retsgrundsætning »patere legem quem ipse fecisti« og magtoverskridelse, idet ansættelsesmyndigheden ved at tage afstand fra det, sagsøgeren hævder er invaliditetsudvalgets konklusioner, har grebet ind i invaliditetsudvalgets enekompetence, og desuden ikke har respekteret det hverv, som den selv har givet udvalget.

5 Til støtte for disse søgsmålsgrunde har Rienzi anført, at ansættelsesmyndigheden — som det fremgår af en skrivelse fra den assisterende generaldirektør for personale og administration af 15. marts 1983 — udtrykkeligt har pålagt invaliditetsudvalget at udtale sig om spørgsmålet om, hvorvidt sagsøgerens invaliditet skyldtes en erhvervssygdom; invaliditetsudvalget fastslog i sine konklusioner af 7. maj 1983, at sagsøgerens invaliditet »viste sig i forbindelse med bestemte begivenheder, der indtraf under tjenesten«; endvidere har et af medlemmerne af dette udvalg i en erklæring af 6. september 1983 over for sagsøgeren bekræftet, at udvalget har »betragtet Deres sygdom som en lidelse, der er opstået i forbindelse med tjenesten«.

6 Indledningsvis bemærkes, at det ved prøvelsen af, om disse to søgsmålsgrunde er velbegrundede, først må undersøges, om invaliditetsudvalget i henhold til vedtægten har kompetence, ikke blot til at fastslå, at der foreligger en sygdom, der har ført til invaliditet, men også til at bestemme begrebet erhvervssygdom ud fra et retligt synspunkt, navnlig i det tilfælde, hvor det skal fastslås, om der er en årsagsforbindelse mellem en tjenestemands symptomer og den lovlige udøvelse af de funktioner, der svarer til en stilling i hans stillingsgruppe. Hvis dette spørgsmål besvares benægtende, vil det nemlig være muligt at tage stilling til den første og den anden søgsmålsgrund under ét.

7 I den forbindelse bemærkes, at invaliditetsudvalget i henhold til artikel 7 i bilag II til vedtægten består af tre læger, og at det i henhold til bilagets artikel 9 også har beføjelse til at gennemgå erklæringer eller attester fra den læge, der behandler den pågældende tjenestemand, samt fra de læger, han eventuelt har fundet det nødvendigt at konsultere.

8 Med hensyn til arten af de opgaver, der påhviler dette udvalg, bemærkes, at det ifølge artikel 13 i bilag VIII til vedtægten tilkommer udvalget at fastslå, at der foreligger varig og total invaliditet, der gør tjenestemanden ude af stand til at varetage en stilling inden for hans stillingsgruppe.

9 Det følger af selve invaliditetsudvalgets sammensætning og af arten af de opgaver, det har fået overdraget, at det har enekompetence til at foretage lægelige vurderinger. I alle de tilfælde, hvor det er nødvendigt at foretage en retlig kvalifikation, hører dets kompetence op.

10 Ifølge Domstolens praksis (dom af 12. januar 1983, K. mod Rådet, sag 257/81, Sml. s. 1) har invaliditetsudvalget kun kompetence til at fastslå, hvad der er årsag til uarbejdsdygtigheden, og hvorvidt sagsøgerens patologiske tilstand har »en tilstrækkelig direkte sammenhæng med en speciel og typisk risiko, der følger af de opgaver, som sagsøgeren har udført«. Denne risiko kan dog kun være den risiko, der er forbundet med forskriftsmæssigt udførte opgaver.

11 Det er kun administrationen, der kan bedømme, hvilke retlige konsekvenser der skal drages af de resultater, lægerne er nået til, og navnlig under Domstolens kontrol tage stilling til, om invaliditeten skyldes en adfærd, der strider mod tjenestemandens pligter i henhold til vedtægten.

12 Hvis grænserne for invaliditetsudvalgets kompetence går her, kan det ikke antages, at udvalget har kunnet give udtryk for en opfattelse, der går ud over konstateringen af, at der er en årsagsforbindelse mellem invaliditeten og en sygdom, der følger af visse faktiske omstændigheder, som udvalget imidlertid ikke havde kompetence til at bedømme ud fra et retligt synspunkt. Følgelig må både den første og den anden søgsmålsgrund forkastes, for så vidt som de forudsætter, at invaliditetsudvalget også har kompetence til at bestemme begrebet erhvervssygdom ud fra et retligt synspunkt.

13 Med hensyn til argumentet om, at afgørelsen er utilstrækkeligt begrundet, for så vidt som den ikke udelukkende støtter sig på invaliditetsudvalgets konklusioner, bemærkes, at begrundelsen også må ses i lyset af følgeskrivelsen til afgørelsen, hvori det pointeres, at den af invaliditetsudvalget anvendte formulering ikke stemmer overens med nogen af de tilfælde, der er omtalt i artikel 78, stk. 2. Det fremgår klart heraf, at ansættelsesmyndigheden ikke mente, at der forelå en erhvervssygdom. Derfor må den første søgsmålsgrund også forkastes, for så vidt som den støttes på, at den anfægtede afgørelse er utilstrækkeligt begrundet.

14 Rienzi's tredje søgsmålsgrund er, at begrundelsen for den udtrykkelige afvisning af hans klage af 13. juli 1983, som skete den 20. december 1983, er en anden end den begrundelse, der blev givet for afgørelsen af 27. juni 1983, skønt den administrative myndighed, som bekræfter en oprindelig afgørelse, ikke senere kan ændre begrundelsen herfor.

15 I den forbindelse må det understreges, at begrundelsen for afgørelsen — som anført ovenfor — skal ses i lyset af følgeskrivelsen, hvoraf man kan drage den slutning, at afgørelsen af 27. juni 1983 var begrundet med, at der ikke forelå en erhvervssygdom. Den udtrykkelige afvisning af klagen indeholder derfor ingen ny begrundelse, for så vidt som det præciseres, at Kommissionen ikke mener at kunne anerkende sagsøgerens sygdom som en erhvervssygdom og følgelig heller ikke at kunne tilkende ham den pension, som følger af en sådan anerkendelse, for så vidt som sagsøgerens sygdom er en følge af ansættelsesmyndighedens lovlige og korrekte udøvelse af disciplinærmyndigheden over for sagsøgerens retsstridige adfærd.

16 Da afvisningen af klagen således ikke indeholder en ny begrundelse i forhold til den oprindelige afgørelse, må den tredje søgsmålsgrund forkastes.

17 Rienzi's fjerde anbringende er, at afgørelsen af 27. juni 1983 er behæftet med magtfordrejning, idet ansættelsesmyndigheden ved at nægte at anerkende sygdommen som en erhvervssygdom i realiteten har villet iværksætte en ny sanktion i anledning af sagsøgerens angiveligt fejlagtige adfærd.

18 Med henblik på at undersøge, om der foreligger magtfordrejning, må det først fastslås, om den afgørelse, ansættelsesmyndigheden har truffet over for sagsøgeren, ikke var en afgørelse, som den var forpligtet til at træffe i henhold til vedtægten, og om det derfor var forkert, at ansættelsesmyndigheden på grundlag af invaliditetsudvalgets uomtvistede rapport fandt, at der ikke var tale om en erhvervssygdom.

19 Det er uomtvistet mellem parterne, at de »bestemte begivenheder, der indtraf under tjenesten«, og som ifølge invaliditetsudvalgets rapport ligger til grund for sagsøgerens sygdom, refererer til indledningen og forløbet af en disciplinærsag, samt anvendelsen af sanktionen degradation, på grund af sagsøgerens adfærd, som ifølge Domstolens dom af 11. juli 1985 var i modstrid med en tjenestemands forpligtelser.

20 Da det var et retligt spørgsmål, hvorvidt de ovenfor omtalte begivenheder, som ligger til grund for sagsøgerens invaliditet, udgjorde en risiko, der fulgte af de opgaver, sagsøgeren udførte, jfr. ovennævnte dom af 12. januar 1983, tilkom det ansættelsesmyndigheden at besvare det.

21 Det må i den forbindelse bemærkes, at sagsøgerens sygdom ikke i denne sag står i forbindelse med udøvelsen af hans erhverv, men med risici, der skyldes en adfærd, som er i modstrid med de forpligtelser, der påhviler tjenestemænd i henhold til vedtægten, og som derfor er helt uden forbindelse med sagsøgerens korrekte udøvelse af tjenesten.

22 Herefter må det konkluderes, at ansættelsesmyndigheden i henhold til vedtægten var forpligtet til at træffe den afgørelse, at sagsøgerens sygdom ikke var en erhvervssygdom.

23 Heraf følger, at den fjerde søgsmålsgrund ligeledes må forkastes.

Sagens omkostninger

24 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den tabende part til at afholde sagens omkostninger. I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne imidlertid selv de udgifter, de har afholdt i sager anlagt af de ansatte ved Fællesskaberne. I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, kan Domstolen under visse særlige omstændigheder pålægge endog en vindende part at godtgøre den anden part de udgifter, som han har forvoldt modparten.

25 I den forbindelse bemærkes, at Kommissionen har erkendt, at den skrivelse af 15. marts 1983, der bemyndigede invaliditetsudvalget til at undersøge sagsøgerens forhold, var uklart formuleret og kunne tyde på, at udvalget også havde kompetence til at udtale sig om begrebet erhvervssygdom. Denne uklarhed forstærkedes af den af Kommissionen anvendte fortrykte formular, der var vedlagt ovennævnte skrivelse, og som indeholdt følgende sætning: »Invaliditetsudvalget erklærer, at invaliditetens skyldes / ikke skyldes en erhvervssygdom«.

26 Herefter bør Kommissionen i henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 3, tilpligtes at betale 50% af sagsøgerens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser,

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1) Sagsøgte frifindes.

2) Kommissionen betaler 50% af sagsøgerens omkostninger.

Schockweiler Bosco Joliet

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 21. januar 1987.

P. Heim
Justitssekretær

F. Schockweiler
Formand for første afdeling